ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 24ης Απριλίου 1980 *

Στην υπόθεση 110/79,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του National Insurance Commissioner του Λονδίνου προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαδικασίας που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Una Coonan

και

Insurance Officer,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 1612/68 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 1968, περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητος (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/01, σ. 33) και ορισμένων διατάξεων του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητος (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/01, σ. 73), ιδίως δε των άρθρων 18 και 46,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους H. Kutscher, πρόεδρο, J. Mertens de Wilmars και Mackenzie Stuart, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Mayras
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 10ης Ιουλίου 1979, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 του ίδιου μήνα, ο National Insurance Commissioner υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, διάφορα ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 7 του κανονισμού 1612/68 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 1968, περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητος (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/01, σ. 33), καθώς και διαφόρων διατάξεων του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητος (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/01, σ. 73).

2 Τα ερωτήματα αυτά τέθηκαν με την ευκαιρία διαφοράς μεταξύ μιας ιρλανδής υπηκόου και ενός φορέα κοινωνικής ασφαλίσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία αφορούσε το ζήτημα αν, και εφόσον χρειασθεί με ποιες προϋποθέσεις, ένας υπήκοος κράτους μέλους — στην προκειμένη περίπτωση της Ιρλανδίας — ο οποίος αφού απασχολήθηκε σ' αυτό το κράτος μέλος, πήγε να εργαστεί στο Ηνωμένο Βασίλειο πριν συμπληρώσει την κανονική ηλικία συνταξιοδοτήσεως (pensionable age) στη χώρα καταγωγής του, ενώ όμως είχε υπερβεί την κανονική ηλικία συνταξιοδοτήσεως (pensionable age) στο Ηνωμένο Βασίλειο, έχει δικαίωμα χορηγήσεως, σ' αυτό το δεύτερο κράτος μέλος, των παροχών ασθενείας σε χρήμα που προβλέπονται υπέρ των εργαζομένων από τη νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως.

3 Βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας στο Ηνωμένο Βασίλειο στερείται αυτού του δικαιώματος. Πράγματι, εάν ένας εργαζόμενος συνεχίζει να απασχολείται με αυτή την ιδιότητα μετά την κανονική ηλικία συνταξιοδοτήσεως, βάσει αυτής της νομοθεσίας δεν δικαιούται, από τη στιγμή αυτή, τις παροχές ασθενείας σε χρήμα παρά μόνο αν, υπό την προϋπόθεση ότι είχε σταματήσει να εργάζεται, δικαιούνταν σύνταξη γήρατος συγκεκριμένου είδους βάσει της εθνικής νομοθεσίας.

Δεδομένου ότι αυτό το δικαίωμα συντάξεως γήρατος δεν μπορεί να απορρέει παρά από την υπαγωγή στο εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως για την περίοδο πριν από τη συνταξιοδότηση, αναγκαστικά ένα πρόσωπο, είτε είναι

υπήκοος του Ηνωμένου Βασιλείου είτε αλλοδαπός, που δεν είχε συμπληρώσει, πριν από την κανονική ηλικία συνταξιοδοτήσεως, ασφαλιστικές περιόδους σ' αυτό το κράτος μέλος ή το οποίο δεν είχε συμπληρώσει σ' αυτό παρά μόνο ανεπαρκή αριθμό ασφαλιστικών περιόδων για να δικαιούται σύνταξη γήρατος, δεν πληρεί αυτή την προϋπόθεση. Επομένως, εάν συνεχίζει να εργάζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, δεν μπορεί να αξιώσει να λάβει, σε περίπτωση ασθενείας, τις παροχές ασθενείας σε χρήμα τις οποίες παρέχει στους εργαζόμενους η νομοθεσία.

4 Η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να θεραπευθεί παρά μόνο εάν η υπαγωγή στην κοινωνική ασφάλιση σε άλλο κράτος μέλος πριν από την κανονική ηλικία συνταξιοδοτήσεως στο Ηνωμένο Βασίλειο εξομοιωνόταν προς υπαγωγή στην κοινωνική ασφάλιση αυτού του τελευταίου κράτους μέλους. Το ζήτημα το οποίο διχάζει τους διαδίκους της κύριας δίκης είναι, στην ουσία, εάν το κοινοτικό δίκαιο και, ειδικότερα, ο κανονισμός 1612/68 ή ο κανονισμός 1408/71 επιβάλλει ή δεν επιβάλλει τέτοια εξομοίωση. Έτσι, τα διάφορα ερωτήματα επί των οποίων το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί τέθηκαν για να επιλυθεί το πρόβλημα που τίθεται με τον τρόπο αυτό.

5 Το πρώτο ερώτημα αφορά το «αν ένας εργαζόμενος, που έχει την ιθαγένεια ενός κράτους μέλους (στην προκειμένη περίπτωση της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας), στο οποίο δεν έχει συμπληρώσει ακόμα την κανονική ηλικία συνταξιοδοτήσεως (pensionable age) και όπου κατέβαλε εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως για τον κίνδυνο ασθενείας και για άλλους κινδύνους, μπορεί να αξιώσει, όταν αρχίσει να εργάζεται ως μισθωτός σε άλλο κράτος μέλος (στην προκειμένη περίπτωση στο Ηνωμένο Βασίλειο), στο οποίο έχει υπερβεί την κανονική ηλικία συνταξιοδοτήσεως, να καταβάλει σ' αυτό το άλλο κράτος μέλος τις ίδιες πλήρεις εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως για τον κίνδυνο ασθενείας και για άλλους κινδύνους όπως και ένας ημεδαπός αυτού του κράτους, που κατοικεί εκεί, απασχολείται εκεί και κατέβαλε σ' αυτό πλήρεις ασφαλιστικές εισφορές πριν από την συμπλήρωση κανονικής ηλικίας συνταξιοδοτήσεως, συνέχισε δε να καταβάλλει τέτοιες εισφορές μετά την κανονική ηλικία συνταξιοδοτήσεως βάσει

α) είτε της παραγράφου 2, του άρθρου 7, του κανονισμού 1612/68,

β) είτε του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71,

γ) είτε οποιασδήποτε άλλης διατάξεως της κοινοτικής νομοθεσίας»;

6 Πρέπει να παρατηρηθεί ότι ο κανονισμός 1612/68 της 15ης Οκτωβρίου 1968 αποσκοπεί στην ουσία στο να εξασφαλίσει, σε κάθε κράτος μέλος, στους εργαζόμενους των άλλων κρατών μελών μεταχείριση που να μη δημιουργεί δυσμενείς διακρίσεις σε σχέση με τους ημεδαπούς εργαζόμενους, προβλέποντας συ-

στηματική εφαρμογή του κανόνα της εθνικής μεταχειρίσεως όσον αφορά όλες τις συνθήκες απασχόλησης και εργασίας. Ο κανονισμός αυτός δεν αποσκοπεί στο να δημιουργήσει δικαιώματα ανάλογα με τις περιόδους ασφαλίσεως που συμπληρώθηκαν σε άλλο κράτος μέλος, εάν αυτά τα δικαιώματα δεν προκύπτουν για τους δικούς του υπηκόους από τις εθνικές διατάξεις. Επομένως, όταν πρόκειται για περίπτωση όπως η επίδικη, δεν υπάρχει λόγος προσφυγής στις διατάξεις του κανονισμού 1612/68.

7 Όσον αφορά τον κανονισμό 1408/71, το πρώτο ερώτημα αφορά στην ουσία το ζήτημα αν ο κανονισμός αυτός παρέχει σε έναν εργαζόμενο, που βρίσκεται στη θέση της προσφεύγουσας της κύριας δίκης, το δικαίωμα υπαγωγής στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως του κράτους μέλους στο οποίο έρχεται να εργαστεί για πρώτη φορά, ενώ στερείται το δικαίωμα αυτό βάσει μόνο των εθνικών διατάξεων.

8 Η απάντηση σ' αυτό το ερώτημα δεν προκύπτει ούτε από το άρθρο 18, ούτε από το άρθρο 46 του κανονισμού 1408/71. Πράγματι αυτές οι διατάξεις διέπουν το συνυπολογισμό των ασφαλιστικών περιόδων και τις συνέπειές τους, η πρώτη όσον αφορά τις παροχές ασθενείας, η δεύτερη όσον αφορά τις παροχές γήρατος και θανάτου, στην περίπτωση που σ' ένα κράτος μέλος ένα πρόσωπο υπάγεται ήδη ή έχει υπαχθεί ως εργαζόμενος στο εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, ενώ είχε επίσης συμπληρώσει ασφαλιστικές περιόδους σε άλλο κράτος μέλος. Δεν δίνουν απάντηση στο προκαταρκτικό ερώτημα υπό ποιες προϋποθέσεις υπήκοος κράτους μέλους μπορεί ή οφείλει να υπαχθεί στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως άλλου κράτους μέλους όπου εργάζεται ως μισθωτός.

9 Στο προκαταρκτικό αυτό ζήτημα δίνουν απάντηση τα άρθρα 1α και 3 του κανονισμού 1408/71.

10 Αφενός, κατά το άρθρο 1α, ο όρος εργαζόμενος προσδιορίζει:

«κάθε πρόσωπο:

ι) το οποίο είναι ασφαλισμένο δυνάμει υποχρεωτικής ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως κατά ενός ή περισσοτέρων κινδύνων που αντιστοιχούν στους κλάδους συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως που εφαρμόζεται στους μισθωτούς, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών που αναφέρονται στο παράρτημα V,

ιι) το οποίο είναι ασφαλισμένο υποχρεωτικά κατά ενός ή περισσοτέρων κινδύνων που αντιστοιχούν στους κλάδους, στους οποίους εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός, στο πλαίσιο συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως που καλύπτει όλους τους κατοίκους ή το σύνολο του ενεργού πληθυσμού:

— όταν οι τρόποι διαχειρίσεως ή χρηματοδοτήσεως του συστήματος αυτού επιτρέπουν τον χαρακτηρισμό του ως μισθωτού ή

— ελλείψει τέτοιων κριτηρίων, όταν το πρόσωπο είναι ασφαλισμένο δυνάμει υποχρεωτικής ή προαιρετικής συνεχίσεως ασφαλίσεως κατά άλλου κινδύνου καθοριζομένου στο παράρτημα V, στο πλαίσιο συστήματος δημιουργηθέντος προς όφελος των μισθωτών ...»

11 Εξάλλου, κατά το άρθρο 3 αυτού του ίδιου κανονισμού:

«Τα πρόσωπα που κατοικούν στο έδαφος ενός από τα κράτη μέλη και για τα οποία ισχύουν οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού, υπόκεινται στις υποχρεώσεις και απολαύουν των δικαιωμάτων που απορρέουν από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του, υπό την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων του παρόντος κανονισμού.»

12 Από το συνδυασμό των δύο αυτών διατάξεων προκύπτει ότι εναπόκειται στη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους να καθορίσει τις προϋποθέσεις του δικαιώματος ή της υποχρεώσεως υπαγωγής σ' ένα σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως ή σε κάποιο κλάδο τέτοιου συστήματος, εφόσον δεν γίνονται σχετικά διακρίσεις μεταξύ ημεδαπών και υπηκόων των άλλων κρατών μελών. Το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει την αρμοδιότητα των εθνικών νομοθεσιών στον τομέα αυτό στην απόφασή του της 12ης Ιουλίου 1979 (υπόθεση 266/78, Brunori, Rec. 1979, σ. 2705).

13 Κατά συνέπεια, όταν μια εθνική νομοθεσία εξαρτά, σε ορισμένες περιπτώσεις, την υπαγωγή σ' ένα σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως ή σε συγκεκριμένο κλάδο αυτού του συστήματος από την προϋπόθεση ο ενδιαφερόμενος να υπαγόταν προηγουμένως στο εθνικό σύστημα ασφαλίσεως, ο κανονισμός 1408/71 δεν υποχρεώνει τη κράτη μέλη να εξομοιώνουν τις περιόδους ασφαλίσεως που συμπληρώθηκαν σε άλλο κράτος μέλος προς εκείνες, οι οποίες είχαν συμπληρωθεί προγενέστερα στο εθνικό έδαφος.

14 Το δεύτερο ερώτημα αφορά στην ουσία το ζήτημα αν η περίπτωση όπου ένα πρόσωπο είχε υπαχθεί, για ορισμένο χρονικό διάστημα, κατά λάθος σ' ένα σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως του παρέχει δικαίωμα λήψεως των παροχών που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία, ενώ το σφάλμα αναφάνηκε την ίδια τη στιγμή κατά την οποία ζητήθηκαν αυτές οι παροχές, το δε τρίτο ερώτημα αφορά το αν η περίπτωση όπου ένα πρόσωπο, στη θέση της προσφεύγουσας της κύριας δίκης, υπήχθη υποχρεωτικά στον αρμόδιο φορέα στον κλάδο ασφαλίσεως εργατικών ατυχημάτων επιφέρει αυτοδικαίως την υπαγωγή του στον αρμόδιο φορέα για τους λοιπούς κινδύνους κοινωνικής ασφαλίσεως.

15 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι το εθνικό δίκαιο δίνει τις απαντήσεις στο δεύτερο και τρίτο ερώτημα, με μόνη προϋπόθεση να μη γίνεται διάκριση μεταξύ ημεδαπών και υπηκόων των άλλων κρατών μελών. Καμία διάταξη του κανονισμού 1408/71 δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να ρυθμίζουν τις συνέπειες μιας συγκεκριμένης υπαγωγής σε σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως σε συνάρτηση με τη φύση των καλυπτομένων κινδύνων ή των χορηγουμένων παροχών.

16 Οι ανωτέρω απαντήσεις καθιστούν άνευ αντικειμένου το τέταρτο, το πέμπτο, το έκτο και το έβδομο ερώτημα, τα οποία αφορούν τα άρθρα 18 και 46 του κανονισμού 1408/71.

17 Εφόσον το ζήτημα αν τα πρόσωπα που βρίσκονται στη θέση της προσφεύγουσας στην κύρια δίκη μπορούν να αντλήσουν δικαίωμα υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση βάσει των διατάξεων της συμφωνίας περί κοινωνικής ασφαλίσεως μεταξύ της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της 29ης Μαρτίου 1960 και της συμφωνίας Ιρλανδίας-Ηνωμένου Βασιλείου της 14ης Σεπτεμβρίου 1971 περί κοινωνικής ασφαλίσεως, γεννήθηκε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου, να εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εξακριβώσει εάν οι προϋποθέσεις εφαρμογής αυτών των συμφωνιών συντρέχουν στη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί και εάν κάποια από αυτές τις συμφωνίες αφορά το δικαίωμα υπαγωγής στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως του Ηνωμένου Βασιλείου σε περίπτωση όπως αυτή της προσφεύγουσας της κύριας δίκης.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε ο National Insurance Commissioner του Λονδίνου, με Διάταξή του της 10ης Ιουλίου 1979, που πρωτοκολλήθηκε στο Δικαστήριο στις 16 Ιουλίου 1979, αποφαίνεται:

1) Τα άρθρα 1α και 3 του κανονισμού 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητος πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι εναπόκειται στη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους να καθορίσει τις προϋποθέσεις του δικαιώματος ή της υποχρεώσεως υπαγωγής σ' ένα σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως ή σε κάποιο κλάδο τέτοιου συστήματος, εφόσον

δεν γίνονται σχετικά διακρίσεις μεταξύ ημεδαπών και υπηκόων των λοιπών κρατών μελών.

2) **Καμία διάταξη του κανονισμού 1408/71 δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να ρυθμίζουν τις συνέπειες εσφαλμένης υπαγωγής σε σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως. Τίποτα επίσης δεν τους απαγορεύει να προβλέπουν διαφορετικά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως με ιδιαίτερες προϋποθέσεις υπαγωγής σε συνάρτηση με τη φύση των καλυπτομένων κινδύνων ή των χορηγουμένων παροχών.**

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart

Δημοσιεύτηκε στο Λουξεμβούργο σε δημόσια συνεδρίαση στις 24 Απριλίου 1980.

Ο Γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher